

Motion till riksdagen 2017/18:4146

av **Andreas Norlén m.fl. (M)**

med anledning av prop. 2017/18:206 Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen beslutar att 3 § första meningen lagen om regionalt utvecklingsansvar ska lyda: ”Denna lag gäller för landstingen, dock inte Stockholms läns landsting”.

Motivering

Vi står i huvudsak bakom regeringens förslag i propositionen om ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar. Vi anser dock inte att lagen bör gälla Stockholms läns landsting. I Stockholms län bör i stället nuvarande ansvarsfördelning mellan staten och landstinget behållas.

Huvudstadsregionen skiljer sig på många sätt från övriga delar av landet. Funktioner i huvudstaden är inte sällan av nationell betydelse. Av den anledningen har huvudstäder ofta en särställning även i andra länder. Medan det i övriga delar av landet kan finnas skäl att delegera ansvar till regionala organ är det motiverat att låta en statlig myndighet ansvara för avvägningar rörande huvudstaden, när det gäller frågor av nationell betydelse.

I december 2015 beslutade regeringen att totalförsvarsplaneringen skulle återupptas. Det var ett viktigt led i arbetet med att stärka Sveriges försvarsförmåga. Stockholms län har en särskilt viktig ställning ur ett totalförsvarsperspektiv. I Stockholm finns bl.a. den centrala statsledningen, ledningen för Försvarsmakten, finansiella centrum och huvudkontoren för många stora medieföretag.

Länsstyrelsen Stockholm är länets högsta civila totalförsvarsmyndighet och har god kompetens och förmåga att tillvarata totalförsvarsintressena inom sina ansvarsområden. Till dessa ansvarsområden hör än så länge den regionala transportinfrastrukturplaneringen, inklusive fördelningen av vissa statliga medel till regionala infrastrukturprojekt, såväl helt nya projekt som projekt för att vidmakthålla befintlig infrastruktur. Både vid bedömningen av vilka projekt som bör prioriteras och vid utformningen av olika projekt är det mycket angeläget att totalförsvarsintressena

beaktas, så att det civila och militära försvaret kan utföra sina uppgifter, inte minst inför och under höjd beredskap. Det kan handla om allt från att trupptransporter ska kunna ske på ett effektivt sätt till att Stockholm ska kunna utrymmas. En viktig fråga som rör utformningen av ett projekt är robusthet. Ett enkelt exempel kan vara att vilken bärighet en bro ges avgör hur många tunga fordon, t.ex. stridsvagnar, som samtidigt kan passera över bron. Robusthet kostar pengar, och då blir en viktig fråga vilken nivå av robusthet som är rimlig för olika projekt.

För att nationella totalförsvarsintressen i Stockholmsregionen ska kunna tillvaratas på bästa sätt är det bättre att ansvaret för den regionala infrastrukturplaneringen fortsatt hanteras av Länsstyrelsen Stockholm. Medvetenhet och kompetens om totalförsvarsfrågor, som för ett par årtionden sedan fanns brett i samhället, inklusive hos kommuner och landsting, har minskat påtagligt. Den återuppbyggnadsprocess som nu pågår kan förväntas ta avsevärd tid, inte minst när det gäller att åter skapa en kultur i myndigheter och på andra håll att det är angeläget att ge totalförsvarsfrågorna hög prioritet. Om statens ambition är att totalförsvarsintressena så snabbt som möjligt ska få en framskjuten plats i infrastrukturplaneringen framstår det som rimligare att ansvaret för att göra de nödvändiga avvägningarna mellan totalförsvarets behov och andra angelägna samhällsintressen åvilar den statliga myndighet som är länets högsta, civila totalförsvarsmyndighet än att det ansvaret överförs till en organisation som inte för dagen kan förväntas ge totalförsvarsintressena samma framskjutna position.

Regeringen uttrycker i propositionen att totalförsvarsaspekten är viktig och hänvisar till att den frågan ska analyseras i flera utredningar (prop. 2017/18:206 s. 20). Utifrån vad som framkommer i dessa utredningar avser regeringen att återkomma i frågan om ansvarsfördelningen i totalförsvarsarbetet, vilket även kan komma att aktualisera en översyn av uppgifter som landstingen har enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar, i de delar som berör totalförsvaret. Att först överföra ansvar till landstinget för att sedan göra en bedömning av vilken som är den lämpliga ansvarsfördelningen är en bakvänd ordning generellt sett, men utifrån ett totalförsvarsperspektiv särskilt betänkligt vad gäller Stockholms län. Självklart bör man först utreda hur ansvarsfördelningen ska se ut och sedan genomföra eventuella förändringar. Effekten av regeringens hållning kan alltså bli att uppgifter först ska överföras från staten till landstinget och därefter återföras från landstinget till staten. Det är lätt att föreställa sig att ett sådant agerande skulle medföra såväl kostnader som praktiska svårigheter och därmed förknippade risker för de berörda verksamheterna.

Vidare har Länsstyrelsen i Stockholms län och Stockholms kommun i sina remissvar framfört att det finns en bristande lokal förankring för förslaget, vilket i sig talar emot förslaget. Vi instämmer i den bedömningen. Särskilt noterar vi att Stockholms kommun, länets största kommun, motsätter sig förslaget. En förändring av det här slaget bör inte genomföras utan att ha ett brett stöd bland länets kommuner, inklusive huvudstadskommunen. I övriga delar av landet tycks däremot finnas brett stöd för att genomföra den föreslagna ansvarsöverföringen från staten till respektive landsting/region. Där finns inte heller den totalförsvarsproblematik som nämns ovan i alls samma utsträckning. Vi ser därför inte skäl att motsätta oss regeringens förslag annat än beträffande Stockholms län.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser vi att första meningen i 3 § lagen om regionalt utvecklingsansvar ska kompletteras i förhållande till regeringens förslag så att den lyder (tillägget är fetmarkerat): ”*Denna lag gäller för landstingen, dock inte*

Stockholms läns landsting.” Därför bör riksdagen bifalla yrkande 1 i denna motion i stället för regeringens föreslagna paragraf.

Eftersom ett bifall till vårt förslag endast skulle innebära att rådande ansvarsfördelning behålls vad gäller Stockholms län bedömer vi att ytterligare beredningsåtgärder, utöver sedvanlig utskottsbehandling, inte behövs för att riksdagen ska kunna fatta detta beslut.

Andreas Norlén (M)

Annicka Engblom (M)

Lisbeth Sundén Andersson (M)

Ida Drougge (M)

Marta Obminska (M)

Dag Klackenberg (M)

Jörgen Andersson (M)